

basic education

Department:
Basic Education
REPUBLIC OF SOUTH AFRICA

NATIONAL SENIOR CERTIFICATE

KREITI YA 12

SEPEDI LELEME LA GAE (HL)

LEPHEPHE LA BOBEDI (P2)

EXEMPLAR (FOLKLORE) 2015

MEPUTSO: 25

Palomoka ya matlakala a dipotšišo ke 6.

DITAELO LE TSHEDIMOŠO GO BARUTIŠI LE BALEKWA

1. Lebelela Lengwalothetha (Circular) la S15 la 2014: MAINA A DINONWANE LE DIRETOTŠHABA TŠEO DI TLOGO RUTWA LE GO BALWA KA MPHATONG WA 12 MALEMENG KA MOKA A GAE A AFRIKA-BORWA KA DIKOLONG GO TLOGA KA 2015 GO YA PELE.
2. Lephephepotšišo le ke mohlala wa dipotšišo tša Dikanegelotšhaba tšeo di bopago seripa sa KAROLO YA B ya ditlhahlobo tša mafelelo a ngwaga tša Lephephe la Bobedi (Dingwalo) la Sepedi Leleme la Gae.
3. Ditlhahlobong tša mafelelo a ngwaga tša NSC go tla ba le kgetho ya PADI goba DIKANEGELOTŠHABA mo go KAROLO YA B moo palomoka ya meputso e lego ye 25.
4. Mo mohlaleng wo wa Lephephepotšišo:
 - Araba potšišo e TEE ya DIKANEGELOTŠHABA.
 - Balekwa ba ka kgetha go araba potšišo ye telele goba ya ditsopolwa yeo palomoka ya yona e lego meputso ye 25.
 - Nako yeo e ukangwago ya go araba potšišo mo KAROLONG ye ke metsotso ye 55.

KAROLO YA B: KANEGELOTŠHABA**POTŠIŠO YA 6: POTŠIŠO YE TELELE****TODI YA BATLOGOLO – M Makgopa**

Sekaseka ka moo diteng tša sereto se se latelago di bontšhago bohlokwa bja diema, dika, sekapolelo sa tshwantšhanyo o be o laetše ka moo sereto se se rutago setšo bophelong ka gona.

Rolihlahla Madiba Mandela

- 1 Ke hlogoputswa
- 2 Mogale wa mmala wa sebilotshehla ya Afrika-Borwa
- 3 Morwa rakgolo Mphakanyiswa le koko Nosekeni,
- 4 Ba ga Mandela ba re tswaletše sebata
- 5 Legabeng la thaba'a Drakensberg
- 6 Dinokeng tša Kei ga kgoši Sebata.
- 7 Ke hlogoputswa go tšwa Mvezomotse
- 8 Monyatšwa ke bahlokatsebo.

- 9 Tša mariri ditau di bethiša mosela fase
- 10 Boka dimpša tša batsomi baletadithakadu
- 11 Ke motlišakhutšo, mothibelabosenyi, molwelatokologo
- 12 A kae magwaragwara?
- 13 Ba kae bomabinagosolwa?
- 14 Ba tle ba bone hlogoputswa Afrika-Borwa.
- 15 Ke mogologolo thaka' dikgoši
- 16 Go aga o šomiša mabjoko
- 17 Leleme o aga legora la khutšo thobela.
- 18 Lehono lesego ke lekepekepe,
- 19 Go binwa mantshegele ntle le go tšhaba diphiri tša motse
- 20 Diphehli di wetšwe ke mariba
- 21 Ge di ekwa lentšu la Madiba, Tau ya Afrika-Borwa.
- 22 Le lehono re sa kgotsa thobela.

- 23 Ga ba go tsebe e le ruri
- 24 Ruriruri maruruu maebana ...
- 25 Khutšo o e atišitše gwa šala šebešebe
- 26 O bile ntloleswiswi mengwawangwaga
- 27 Wa hloka le gore hlakodišang
- 28 Wa ba monna ke nku o llela teng
- 29 Mengwaga ye masomepedišupa
- 30 Ka menwana o šupile dinagamabapi
- 31 Wa oba ka seatla ra etelwa ke mefererefere
- 32 Wa fihla bodibeng wa gahlana le dikolobe tša naga
- 33 Di lla sa bošiwana
- 34 Di nyoretšwe khutšo go tšwa go hlogoputswa thaka ya bohle

- 35 Ke ra morwa wa rakgolo Mphakanyiswa le koko Nosekeni.
 36 Le la lehono re sa kgotsa thobela.
 37 Gore, go reng la gago lentšu le sa swane le la rena batho re le diphedi?
 38 Go reng la gago lentšu le rutlomolla ditlhaka tša mengwako?
 39 Go reng la gago lentšu le roromediša dithaba?
- 40 Ke ra wena kobo borutho sealelabana khutšo
 41 Khoro le khutšo re di tsebile ka wena Madiba
 42 Re bomajaalahla lehono
 43 Re jela kua le kua
 44 Rolihlahla Madiba Mandela
 45 Rolihlahla hlalatha o fihle le kua
 46 Bahlalerwa le bona ba tsebe khoro thobela
 47 Re golele serobadikala
 48 Setšhaba sa Thulare se a go hloka, thobela!

Diteng: (15)
 Sebopego (teori) le polelo: (10)
[25]

GOBA

POTŠIŠO YA 7: POTŠIŠO YA SETSOPOLWA

TODI YA BATLOGOLO – M Makgopa

Bala ditsopolwa tše ka go kitimiša mahlo, tsenelelo le tsinkelo gore o tle o kgone go araba dipotšišo tša go di latela.

SETSOPOLWA SA A: Mmadillo o llelang?

Mmadillo o tšere matšatši a mabedi a le ka meetseng. Le le latelago ge le tshela kgomo mokokotlo ke ge Mmadillo a etšwa ka moo sedibeng a rwele pheta ya thaga molaleng wa gagwe. Ge a etšwa ka moo o ile a leba lapeng la gagwe.

Batho ba ile ba mo šala morago ba rata go tseba gore go diragetšeng ka fao meetseng le gore go reng a sa kangwa ke meetse. Mmadillo o ganne go rothiša mmutla madi. Dingaka tša motse wa Marakana di be di etela Mmadillo bošego le mosegare ba leka go mo hlohleletša gore a ba ngwathele kgodu ye e tšwago lerotseng. Mmadillo o ile a gana nnang ya basadi.

Ge matšatši a eya pele go ile gwa bonagala gore Mmadillo o mmeleng. Batho ba be ba ipotšiša gore a e kaba o robilwe ke mang leoto. Seo se bego se ba makatša ke ge Mmadillo a eya sedibeng mesong ye mengwe le ye mengwe. Ge Mmadillo a fihla sedibeng o be a opela gomme ka morago a boele gae.

Nako ya gore Mmadillo a belege e ile ya fihla gomme gwa tsoga bolwetši bjo bošoro bja bana. Bana ba bantši ba ile ba ikela moletemohlaelathupa, motse wa šala o le seileng sa go šiiša. Batho ba be ba boloka letšatši ka letšatši, bošego le mosegare.

Batho ba motse wa Marakana ba be ba dula ba hloname ba hloka lethabo. Mola batho ba lla sello Mmadillo o ile a boa madibeng gomme a boa le mafahlana a bašemane.

[Letl. 16]

- 7.1 Tsopola polelo ya pepeneneng yeo e dirišitšwego temaneng ya 1. (1)
- 7.2 Thekniki ya mothalonako yeo e laeditšwego ka 'go tshela kgomo mokokotlo' e šupa nako efe ya letšatši? (1)
- 7.3 Akaretša ka moo ditiragalo tša nonwane ye di tswalanago le tikologo ka gona. (2)
- 7.4 Bontšha ka moo meetlo ya setšo e laeditšwego ka gona setsopolweng se. (3)
- 7.5 Laetša ka moo setsopolwa se se nyalelanago le morero wa nonwane ka gona. (3)
- 7.6 Go ya ka diponagalo tša kanegelotšhaba ye, a o bona pheta yeo e aperwego ke Mmadillo e swana le mangina ao a aperwego ke mosadi yoo a lego mo khabareng ya puku? Fahlela karabo ya gago. (2)
- 7.7 Hlatholla maikutlo ao a aparelago mmadi go lebeletšwe ponagalo ya maselamotse nonwaneng ye. (2)

SETSOPOLWA SA B

Dihlapi di ile go butšwa Mmutla wa ntšha bogobe ba aja. Mpša o be a sega lesego moo a bilego a tiišeletša Mmutla gore a ka se tsoge a kgaogane le yena. Mpša o ile a tshepiša Mmutla gore a ka mo šalela le bana ge a na le leeto leo a le tšeago.

Ke nnete Mmutla o ile a tshepa Mpša ka pelo ya gagwe ka moka. Ka letšatši le lengwe Mmutla o ile a nagana go tšea leeto gomme a kgopela Mpša gore a mo šalele le bana. Mmutla šolee ... ! O a welawela, o a welawela o gopotše gamakgolo wa gagwe go ya go kgopela dinawa tša go šeba. Mmutla o rile go sepela Mpša a fa bana dijo. Ka morago ga gore bana ba je dijo, Mpša a swarwa ke borokwana. O rile a sa ile ka borokwana a kwa a kgwathwa ke selo. Ge a tsoša hlogo ka letšhogo a hwetša e le motho a mo emeeditše ka selepe. Ka go tlalelwa, Mpša o ile a rapela motho gore a se mmolaye.

'Se mpolaye hle mong wa ka! Ke hlokometše bana ba Mmutla o sa ile maeto', gwa realo Mpša e phaphatha matsogo.

'Wena Mpša, o a tseba gore motho o sehlogo bjang. Ge o sa ntheletše ke tla go kgebetlela ka selepe se,' gwa realo motho a emišitše selepe.

'Aowa hle mong wa ka, ke tla dira tšohle tše o di kgopelago. Ke a go tshepiša hle,' gwa realo Mpša a sekišitše megokgo.

'Aгаа ...! O bolela senna bjalo.

[Letl. 52]

- 7.8 Efa tswalano ya Mpša le Mmutla. (1)
- 7.9 Bapetša semelo sa diphoofolo tše le semelo sa motho. (2)
- 7.10 Nyalantšha diteng tša setsopolwa se le tlemollo ya lehuto la nonwane ye. (3)

- 7.11 Hlaloša ka moo setsopolwa se se tšweletšago phekgogo ya nonwane ka gona. (3)
- 7.12 Na o bona thuto ya botho ye e tšwelelago mo e sa le gona le lehono? Thekga karabo ya gago ka go diriša seemo. (2)

[25]

PALOMOKA YA KAROLO YA B: 25